

Скрипченко І.Т.

Дніпропетровський державний інститут фізичної культури і спорту, м. Дніпро

РОЛЬ ТА МІСЦЕ СПОРТИВНОГО ОРІЄНТУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ДО ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ДИТЯЧО-ЮНАЦЬКОГО ТУРИЗМУ

В статті на основі аналізу науково-методичної літератури та анкетування майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту визначено стан професійної готовності до діяльності у сфері дитячо-юнацького туризму. Визначено, що при великій кількості ВНЗ на Україні з підготовки кадрів для сфери дитячо-юнацького туризму спостерігається недостатній рівень знань і умінь випускників зі спортивного орієнтування, яке є невід'ємною частиною туризму. Запропоновано при навчанні спортивному орієнтуванню використання міні-змагань, які можна провести протягом одного заняття. Розроблено комплекс навчаючих, контролюючих та самостійних завдань, що сприяють більш якісному засвоєнню техніко-тактичних основ спортивного орієнтування та топографічної підготовки студентів.

Ключові слова: професійна підготовка, дитячо-юнацький туризм, спортивне орієнтування, топографічна підготовка.

Скрипченко І.Т. Роль и место спортивного ориентирования в профессиональной подготовке будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту для работы в сфере детско-юношеского туризма. В статье на основе анализа научно-методической литературы и анкетирования будущих специалистов по физическому воспитанию и спорту определено состояния профессиональной готовности к деятельности в сфере детско-юношеского туризма.

Определено, что при достаточном количестве ВНЗ на Украине по подготовке кадров для сферы детско-юношеского туризма наблюдается недостаточный уровень знаний и умений выпускников по спортивному ориентированию, которое является неотъемлемой частью туризма. Предложено при обучении спортивному ориентированию использовать мини-соревнования, которые можно провести в течении одного занятия. Разработан комплекс обучающих, тестирующих и самостоятельных заданий, которые способствуют более качественному освоению технико-тактических основ спортивного ориентирования и топографической подготовки студентов.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, детско-юношеский туризм, спортивное ориентирование, топографическая подготовка.

Skrypchenko I.T. The role and place of orienteering in the professional preparation of future specialists in physical education and sport for work in the field children's- youthful tourism. The article based on analysis of scientific and methodical literature and questioning of the future experts in physical education and sport in condition ready for professional activities in the field children's- youthful tourism. Has been determined that in many higher educational establishments in Ukraine in preparation of specialists for the sphere children's- youthful tourism there is a low level of students' knowledge and skills in orienteering, which is an integral part of tourism.

The results of a survey of students 10 universities in Ukraine testify to their insufficient theoretical knowledge and practical abilities, in particular in the organization and conduct lessons with elements of orienteering, competitions, extracurricular activities, etc.

Is proposed in teaching Orienteering use the mini-competition that can be performed during of one lesson. We developed a complex of training, testing and individual tasks, which will help the development of high-quality technical and tactical bases of orienteering and topographic training of students.

During the lessons, students learn technical actions, which are two major components: orienteering and movement, which include the ability to read a map, find out landmarks on the terrain, match them with the map and backwards, exercise with a compass, measure distances on the map and on the terrain, the action at a control station.

Keywords: professional training, children's- youthful tourism, orienteering, topographic training.

Постановка проблеми та актуальність теми. Протягом останніх років вища педагогічна освіта України прогресивно інтегрується до європейського освітянського простору, активно й цілеспрямовано впроваджуються світові стандарти у систему підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту. Методологічна і практична база підготовки фахівців забезпечується комплексом нормативних актів та навчально-методичних документів, створеними освітньо-кваліфікаційними характеристиками, системою тестових завдань тощо.

В наукових працях постійно наголошується, що фахівець з фізичної культури і спорту повинен мати високий рівень професійної підготовки, вміння поєднувати теоретичну і практичну підготовку, систематично поповнювати свої знання, удосконалювати свої вміння і навички новітніми технологіями тощо. Професійна підготовка фахівців для сфери дитячо-юнацького туризму стала предметом досліджень багатьох науковців [18, с.332]. Сьогодні дитячо-юнацький туризм стає пріоритетним для нашої держави, тому що він є важливим засобом передачі молодому поколінню накопиченого людством життєвого досвіду та матеріально-культурного спадку, формує ціннісні орієнтації, сприяє моральному оздоровленню та культурному розвитку нації, є одним із шляхів соціалізації особистості [2, с. 136]. Проте, реальний стан ще далеко не відповідає потребам суспільства. Саме тому з позиції сьогодення набуває особливої уваги і потребує вирішення проблема якісної підготовки фахівців з фізичного виховання і спорту для роботи як у шкільних, так і позашкільних освітніх закладах, які б володіли навичками викладання туризму з основами спортивного орієнтування, що є соціально необхідною та актуальною проблемою.

Робота виконана відповідно до теми Запорізького національного університету «Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх фахівців фізичного виховання, спорту і туризму» на 2015 – 2019 рр. з державним реєстраційним номером 0115U004337 та

теми ДДІФКІС «Історичні, організаційно-правові та теоретико-методологічні основи підготовки спортсменів в неолімпійському спорті» на 2016 – 2020 рр. з державним реєстраційним номером 0116U003008.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В науково-методичній літературі проблема професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до роботи у сфері дитячо-юнацького туризму має багатоаспектне теоретичне висвітлення. Концептуальні засади висвітлено у роботах А. Коноха [15, с. 96], Л. Суцzenко, Б. Пангелова, Н. Пангелової, О. Колотухи, В. Зігунова [13, с.41], О. Булашева, В. Ганопольського, В. Федорченко та інших. Дослідниками доведено наявність великого взаємозв'язку між якістю професійної підготовки майбутніх фахівців і попитом їх на ринку праці в галузі туризму [1, с.34]. Проте численні дослідження свідчать, що рівень професійної готовності майбутніх фахівців фізичного виховання і спорту до туристської діяльності не задовольняє потреб сучасних дитячих туристських центрів та шкіл, зокрема спостерігається низький рівень знань та вмінь зі спортивного орієнтування [14, с.276]. Топографічна підготовка майбутніх педагогів також стала об'єктом досліджень багатьох учених [8, с. 60; 16, с. 86; 23, с. 161] як необхідна складова професійної підготовки фахівця з туризму.

Організація навчального процесу у вищих спрямована на вивчення студентами основ спортивного орієнтування з метою їх широкого застосування в різних формах роботи з фізичної культури й спорту. Таким чином, методика навчання стає найважливішою складовою частиною професійної підготовки вчителя фізичної культури, а ефективність освоєння методики викладання туризму з основами спортивного орієнтування прямо залежить від педагогічних технологій, які застосовуються у навчальному процесі [10, с. 488; 24, с.273].

Мета дослідження – обґрунтувати необхідність застосування спортивного орієнтування в професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту, які будуть працювати в сфері дитячо-юнацького туризму.

Методи та організація дослідження: аналіз науково-методичних джерел та інтернет ресурсів, вивчення передового та узагальнення особистого педагогічного досвіду, анкетування, методи математичної статистики.

У дослідженнях брали участь студенти 3–5 курсів вищих педагогічних і фізкультурних навчальних закладів України, котрі навчаються за спеціальностями «Фізичне виховання» й «Спорт». Серед них – НУФВіС, ДДІФКІС, ЗНУ, ЛДУФК, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, Тернопільський національний педагогічний університет ім. В.Гнатюка, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, Луцький інститут розвитку людини Університету «Україна», Переяслав-Хмельницький університет ім. Г.Сковороди, Чернівецький національний університет ім. Ю.Федьковича, Бердянський державний педагогічний університет.

Виклад основного матеріалу. Технологія професійного вдосконалення майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту повинна складатися, по-перше, з теоретичної і практичної підготовки, яка міститься у психолого-педагогічних та спеціальних фахових дисциплінах на рівні професіоналізму і творчості.

Дисципліна «Туризм і спортивне орієнтування» є обов'язковою для студентів спеціальності «Фізичне виховання», «Спорт», «Фізична реабілітація», «Географія», «Менеджмент туризму» у всіх вищих навчальних закладах України 3-4 рівня акредитації фізкультурного та педагогічного профілю, де готують майбутніх фахівців для сфери туризму. В різних вищих назва цього курсу різниться. Для фахівців з фізичного виховання і спорту це «Теорія та методика туризму», «Спортивний туризм», «Оздоровчий туризм та орієнтування», «Організація спортивно-оздоровчого туризму», а для географів – «Основи та техніка туризму», «Туристична топографія і знакування» тощо. Аналіз навчальних програм з цих дисциплін у різних вищих показав, що за змістом вони є достатньо схожими, складені відповідно до вимог державного стандарту, але мають різну кількість кредитів – від 2 до 3 (на вибір ВНЗ), де кількість годин на розділ «Спортивне орієнтування» коливається у межах 10-30 годин, що явно недостатньо для її опанування.

Спортивне орієнтування є складовою частиною туристсько-прикладного багатоборства (ТПБ) і спортивного туризму, а також є самостійним видом спортивної діяльності. Для дитячо-юнацького туризму спортивне орієнтування є обов'язковою складовою [3]. Майбутні фахівці дитячо-юнацького туризму готуючи дітей до змагань з ТПБ повинні надати їм хороші знання зі спортивного орієнтування, тому що вони входять до етапів «довгі дистанції» та «дистанції з техніки пошуково-рятувальних робіт» і є необхідним не тільки у пішохідному туризмі, а й велосипедних та водних туристських багатоборствах. Етапи спортивного орієнтування входять як в дистанції командних, так і особистих змагань. Сьогодні розвиваються не лише традиційні форми орієнтування (орієнтування у заданому напрямку, орієнтування по маркірованій трасі, орієнтування за вибором), а й поширюються такі види як трейл-орієнтування (для людей з фізичними вадами), орієнтування на грських велосипедах (mountain bike), фото-озор (оздоровче орієнтування), азимутальний озор тощо [9, с.3], тому майбутні фахівці фізичного виховання та спорту повинні в достатній мірі володіти професійними знаннями.

Для з'ясування актуальності проблеми підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту до використання спортивного орієнтування у професійній діяльності в сфері дитячо-юнацького туризму було проведено анкетування 915 студентів із 10 вищих фізкультурного та педагогічного профілю. Результати проведеного анкетування засвідчили, що 6,5% студентів вважають, що вони мають високий рівень знань з основ орієнтування на місцевості, 22% мають середній і 67% низький рівень відповідно, а 4,5% респондентів не змогли відповісти. Такий стан пов'язано з тим, що в навчальних планах вищих не існує окремої дисципліни як «Спортивне орієнтування», воно завжди є складовою навчальної дисципліни «Туризм» і тому на нього відводиться не достатньо часу, щоб освоїти не тільки ази спортивного орієнтування, а й навчити різним методикам його викладання.

Топографічна підготовка є важливою складовою, без якої не можливо освоїти техніку спортивного орієнтування. Основою топографічної підготовки студента є робота з картографічним матеріалом (вивчення, копіювання, коректування і т. п.), а також глазомірні зйомки маршруту і вивчення теорії картографії [4, с. 164]. Відмітимо, що володіють на високому рівні знаннями з топографічної підготовки 12% респондентів, на середньому рівні – 31,6%, на низькому рівні – 54,2 % і не змогли визначитися 2,2%.

Щодо визначення вмінь, якими володіють студенти, то 2% опитаних вважають що вони «можуть» організувати та провести заняття з елементами орієнтування на місцевості для школярів, «частково можуть» відповіли – 9% і 4% не визначилися з відповіддю. Таким чином, 85% не можуть на практиці провести такі заняття. Проте, при достатньому рівні підготовки майбутніх фахівців з

фізичної культури і спорту такі заняття можна проводити не тільки на відкритому просторі (у парку, лісі та стадіоні), а навіть і у спортивному залі та класній кімнаті. Для цього фахівцями розроблено багато методик [5; 6; 7; 11, с. 40; 22, с.120].

Щодо здатності студентів провести урок фізичної культури з елементами орієнтування на місцевості під час педагогічної практики, то 2,8% студентів вважають що «повністю підготовлені», 6,2% «частково підготовлені», а 91,5% виявилися не підготовленими (з яких 5,7% студентів було важко визначитися). Таким чином виникає необхідність удосконалення якості підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту для забезпечення галузі дитячо-юнацького туризму кваліфікованими фахівцями.

Проблема оновлення методів навчання основам орієнтування з елементами топографії вирішуються за допомогою інтерактивних методів та інноваційних методик, не виключаючи традиційні [12, с.30; 20, с.125]. Під час занять студенти повинні опанувати технічні дії, де виділяються два основних компоненти: техніка орієнтування і техніка пересування місцевістю, які, в свою чергу, складаються з операцій читання карти, впізнавання орієнтирів на місцевості, співставлення їх з картою і навпаки, робота з компасом, вимірювання відстаней на карті і на місцевості та діями на КП. Структура тактики у спортивному орієнтуванні включає в себе вибір варіанту шляху, вирішальний вибір шляху, взаємодію з суперником та вибір темпу руху [17, с. 197]. В орієнтуванні необхідно вміти вирішувати велику кількість завдань, проте однакову відповідь можна отримати різними шляхами. Розвивати необхідні в орієнтуванні якості можна моделюючи різні ситуації (в спрощених та ускладнених умовах) на невеликій площадці, застосовуючи ігровий або змагальний метод. Розроблені автором методичні рекомендації [21, с.20], навчальні посібники, тестові (контролюючі та навчаючі) завдання та завдання для самостійної роботи з опанування основ спортивного орієнтування дозволили оптимізувати освітній процес у вчн. Практика роботи, яка проводиться у ДДІФКіС показує, що при навчанні спортивному орієнтуванню ефективно себе зарекомендував метод міні-змагань, які можна провести протягом одного заняття [19, с.71]. Такі міні змагання студенти з успіхом змогли застосувати під час педагогічної практики, залучивши до занять орієнтування багатьох учнів.

«Траверс схилу із самострахуванням». На ігровому полі виставляється дистанція з КП та засобами відмітки біля них. Старт та фініш мажуть бути в одному місці, або у різних. Між стартом, КП та фінішем натягують мотузку на рівні грудей так, щоб до одного КП підходило декілька мотузок (шлях руху для спортсменів). Учасник запрошується на старт з грудною обв'язкою (верхня система) з двома карабінами. На старті він отримує картку для відміток КП, з заданою послідовністю проходження (яку можна змінювати). Після сигналу старт учасник закріплює перший карабін на одній з мотузок, що йдуть від старту та рухається вздовж мотузки. На місці перетину учасник робить перестібування (кріпить другий карабін і потім знімає перший), постійно знаходячись на «страховці». Суддя може штрафувати: за незагвинчену муфту карабіна (30с), за знаходження на дистанції без страхування (1 хв). Фіксується загальний час проходження дистанції та штрафний (за умов правильний відміток).

Варіанти проведення цих змагань: 1). Номери КП вивішують таким чином, щоб їх було видно зі старту. Завдання учасника – вибрати оптимальний шлях по своїй дистанції заданого напрямку – КП 7, 8, 9 10. 2). Номери КП вивішують таким чином, щоб їх було видно тільки коли підходиш до КП.

«Нічне орієнтування». На ігровому полі виставляється дистанція з КП (це різні предмети: іграшка, кружка тощо) та засобами відмітки біля них. Старт та фініш мажуть бути в одному місці, або у різних. Між стартом, КП та фінішем натягують мотузку на рівні грудей так, щоб до одного КП підходило декілька мотузок (шлях руху для спортсменів). На старті учаснику зав'язують очі і він тримаючись однією рукою за мотузку (це обов'язкові вимоги) шукає предмети у заданому порядку. Результат визначається за часом проходження дистанції та вірною відміткою в карточці. Для іншого учасника КП (предмети) переміщують у інші місця.

«Швидкісна відмітка». ». На ігровому полі виставляється дистанція з КП на землі та засобами відмітки біля них. Номери КП учасники не бачать, їх можна побачити тільки наблизившись до КП, а попередній вихід на поле заборонений. Старт та фініш мажуть бути в одному місці, або у різних. Результат визначається за часом проходження дистанції заданого напрямку та правильною відміткою. Судді (інші три студенти) контролюють роботу учасників згідно цих схем-варіантів, які підготовлені заздалегідь. При порушенні послідовності проходження дистанції результат анулюється.

«Орієнтування в просторі». Ігрове поле – частина аудиторії. На площадці (підлозі) розміщують 4-6 КП (предметів) с засобами відмітки (олівці) в залежності від кількості присутніх та тривалості заняття. На старті учаснику зав'язують очі і він переміщається по площадці в заданому порядку, шукає предмети і робить відмітку у карточці. Результат визначається за часом проходження дистанції. Для іншого учасника КП (предмети) переміщують у інші місця.

«Умовні знаки спортивних карт». На ігровому полі виставляється колова дистанція з КП на висоті 1,5м та засобами відмітки біля них. Відстань між КП 20-25 метрів. Старт і фініш оборудують відповідними знаками (плакатами) та знаходяться у одному місці. Готується таблиця умовних знаків з координатною сіткою, що поміщається у центрі дистанції. Карточки-завдання розміщують на кожному КП, кількість яких залежить від числа учасників і тривалості заняття. Зі старту учасник біжить на КП-1, запам'ятовує графічне зображення знаків, переміщається у центр до таблиці умовних знаків з координатною сіткою. Шукає ці знаки і записує їх координати у свою картку і так далі по всіх КП. Ускладнити змагання можна повісивши на КП картки-завдання двох варіантів для двох кругів дистанції. Для першого круга – картки з графічним зображенням умовних знаків, для другого – картки з описанням умовних знаків. Зазначимо, оскільки заняття зі спортивного орієнтування проводяться у парковій зоні, то вони мають позитивний вплив як на соматичне здоров'я, так і на психо-емоційний стан студентів. В залежності від фізичного навантаження, орієнтування може бути як засобом спортивного тренування, так і засобом оздоровлення та рекреації, де поєднуються навантаження фізичні з інтенсивними інтелектуальними [25].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Не зважаючи на те, що велика увага приділяється якості професійної підготовки фахівців у вишах фізкультурного та педагогічного профілю, відмічається недостатність рівня знань та вмінь випускників, які б відповідали вимогам сьогодення у сфері дитячо-юнацького туризму. Тому нами було розроблено комплекс навчальних, контролюючих та самостійних завдань, що сприяють більш якісному засвоєнню техніко-тактичних основ спортивного орієнтування та топографічної підготовки студентів. Запропоновано при навчанні спортивному орієнтуванню використовувати метод міні-змагань, який можна провести протягом одного заняття.

В подальшому планується поширювати практику впровадження в українських вишах інноваційних методик навчання

спортивному орієнтуванню в процес підготовки майбутніх фахівців з фізичної культури та спорту на основі компетентнісного підходу, що дозволить отримати кваліфіковано фахівця для сфери дитячо-юнацького туризму.

Література

1. Cooper C. The relationship between tourism education and the tourism industry: implications for tourism education. / C.Cooper, R. Shepherd // *Tourism Recreation*. – 1997. – Research 22(1): 34-47.
2. Garifullina R. S. The values of the modern youth as an axiological resource of spiritual and moral education. / R.Garifullina & M.Khismatullin // *Moral potential of the society: reproduction preservation and intensification issues* – San Francisco.: B and M Publishing, 2013. – P. 131-137 p.
3. McNeill C. Orienteering in schools and outdoor centres : a practical guide to teaching an outdoor and adventurous activity within the school curriculum / Carol McNeill and Glynn Roberts.McNeill, Carol. Doune : Harvey 2009.
4. Nemytov D.N. The basis of sport health-improving tourism and orienteering: a manual / D.N. Nemytov, A.N. Il'kin – Ulyanovsk: Ulyanovsk State Pedagogical University, 2013. – 164 p.
5. Orienteering [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.boyscoutstrail.com/docs/features/orienteering.pdf>
6. Orienteering Lesson Plans for High School and Middle School [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.us.orienteering.org/sites/default/files/orienteering_lesson_plan.pdf
7. Orienteering Merit Badge - Four Day Lesson Plan [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.scoutorienteering.com/fourdaylessonplan.pdf>
8. Tao Wu. A Comparative Study of the Orienteering and the Middle-Distance Race in the Physical Education of college [J]. *Education Exploration*, 2007, 196(10):60-61(in Chinese)
9. Valcke B. Lire une carte et s'orienter en randonnée / Bruno Valcke . - Rando Editions, 2005. –64 p.
10. Voronov Y.S. Pedagogical technology of long-term training of young sportsmen-orienters: thesis of the doctor of pedagogics / Y. Voronov. – Smolensk: Smolensk State Academy of Physical Culture, Sport and Tourism, 2009. – 488 p.
11. Должко Ф.Н. Методика развития технических навыков у спортсменов-ориентировщиков (на примере движения по направлению) / Ф.Н. Должко, И.Т. Скрипченко, Н.Е. Шип, А.С. Лидо // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2009. – № 4. – С. 38 – 40
12. Должко Ф. Н. Основні елементи техніки орієнтування / Ф.Н. Должко, О. С. Лідо, Н. Є. Шип // Теорія та практика фізичного виховання. – 2001. – № 4. – С. 27–30.
13. Зігунова І. Професійно-туристська підготовка майбутніх фахівців з фізичної культури у педагогічному університеті / І. Зігунова // Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. Спец.випуск «Педагогіка» – Переяслав-Хмельницький, ПП «СКД», 2009. – С.41-43
14. Коваленко Ю. Дослідження рівня сформованості знань, вмінь та навичок з туризму у студентів вищих навчальних закладів / Ю. Коваленко // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти: Збірник наукових праць. Додаток до Гуманітарного вісника ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, ФОП Лукашевич О.М., 2015. – С.276-283
15. Конох А.П. Професійно-педагогічна компетентність майбутніх фахівців фізичної культури і туризму / А.П. Конох // Туризм і краєзнавство. Додаток до Гуманітарного вісника ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, ПП «СКД», 2012. – С.96-100
16. Криловець М. Топографічна підготовка студентів в системі туристично-краєзнавчої освіти / М.Криловець // Гуманітарний вісник ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. Спец.випуск «Педагогіка» – Переяслав-Хмельницький, ПП «СКД», 2005. – С.86-89
17. Маясов Л. Структура технічних і тактичних дій спортсменів-орієнтувальників / Л. Маясов, І. Сапужак, А. Кубін // Молода спортивна наука України. - Львів, 2008. – Т. 1. – С. 193-198.
18. Пангелов Б. Передовий досвід організації туристсько-краєзнавчої роботи у вищих навчальних закладах України / Б. Пангелов, О.Красов // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти: Збірник наукових праць. Додаток до Гуманітарного вісника ДВНЗ Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім.Г.Сковороди. – Переяслав-Хмельницький, ФОП Лукашевич О.М., 2015. – С.332-339
19. Скрипченко И.Т. «Подвижные игры и эстафеты с элементами туризма»/ И.Т.Скрипченко. – Дніпропетровськ: «Інновація», 2016. – 170 с.
20. Скрипченко И.Т. Обучение ориентировщиков технико-тактическим элементам на этапе начальной подготовки / И.Т.Скрипченко. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2009. – № 4. – С. 121 – 125
21. Скрипченко И.Т. Основы спортивного ориентирования / И.Т.Скрипченко. – Днепропетровск: ООО «Вета», 2008. – 20 с.
22. Скрипченко И.Т. Развитие точности восприятия расстояния в спортивном ориентировании / И.Т. Скрипченко, Ж.Л. Козина // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. пр. під ред. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2009. – № 4. – С. 117 – 121
23. Скрипченко И.Т. Результаты количественного определения основных показателей технической подготовленности начинающих ориентировщиков / И.Т. Скрипченко, Ф.Н. Должко, О.В. Антонов // Физическое воспитание студентов творческих специальностей: Сб. научн. тр. под ред. Єрмакова С.С. – Харьков: ХГАДИ (ХХПІ), 2009. – № 4. – С. 154 – 161
24. Соловых Т.К. Научное обеспечение подготовки туристов в технике и тактике спортивного ориентирования /Т.К. Соловых // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2007. - №6. – С. 273-276.

25. Суханова М. Г. Спортивное ориентирование как одно из средств воспитания физических и интеллектуальных способностей студентов [Электронный ресурс] // Режим доступа: <http://nauka-pedagogika.com/pedagogika-13-00-04/dissertaciya-sportivnoe-orientirovanie-kak-odno-iz-sredstv-vospitaniya-fizicheskikh-i-intellektualnyh-sposobnostey-studentov>

Slobozhaninov P. A.
Chernivtsi Yuriy Fedkovich National University, Chernivtsi

THE STRUCTURE OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF THE FUTURE EXPERTS IN FITNESS AND RECREATION, WHICH IS FORMED WITH THE USE OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES.

The article focuses on the fact that modern social, socio-economic and informational-technological changes impose new requirements for the training of the future of a new generation of specialists, which requires the creation and application of new educational systems, changes in the educational process, forms, methods and means of training. Indicated on the primary role in teaching - educational process of higher educational institutions of the application of information and communication technologies, which are considered as a collection of various technological tools and resources used to ensure communication and process creation, dissemination, storage and management of information.

Relying on the qualifications of professionals in the field of physical culture and sports, education and qualification characteristics of specialists training on fitness and recreation in the area of knowledge "Physical education, sport and health", the author defines the structural components of professional competence of the future expert in fitness and recreation, which is formed using information and communication technologies, and which include: motivational, cognitive, activity and personality.

Thus, updating content of training is an urgent problem that requires a new scheme of training of future specialists, including the formation of their professional competence, ability to work in a dynamic environment of modern computer technologies and actively use them in their professional activities.

Prospects for further research to identify and find the theoretical substantiation of pedagogical conditions of formation of professional competence of the future experts in fitness and recreation with the use of information and communication technologies.

Key words: *structure, formation, professional competence, future specialists in fitness and recreation, information and communication technologies.*

Слобожанинов П.А. Структура професійної компетентності майбутніх фахівців з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій

У статті акцентується увага на тому, що сучасні суспільні, соціально-економічні та інформаційно-технологічні зміни висувають нові вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців нової генерації, що потребує створення й застосування нових освітніх систем, зміни освітнього процесу, форм, методів і засобів навчання. Вказано на пріоритетну роль у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів застосування інформаційно-комунікаційні технологій, які розглядаються як сукупність різноманітних технологічних інструментів і ресурсів, що використовуються для забезпечення процесу комунікації та створення, поширення, збереження та управління інформацією. Спираючись на кваліфікаційні характеристики професій у сфері фізичної культури та спорту, освітньо-кваліфікаційну характеристику підготовки фахівців з фітнесу та рекреації у галузі знань «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини», автором визначено структурні складові професійної компетентності майбутнього фахівця з фітнесу та рекреації, яка формується із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій, і до яких віднесено: мотиваційну, когнітивну, діяльнiсну та особистісну.

Ключові слова: *структура, формування, професійна компетентність, майбутні фахівці з фітнесу та рекреації, інформаційно-комунікаційні технології.*

Аннотация. Слобожанинов П. А. Структура профессиональной компетентности будущих специалистов по фитнесу и рекреации, которая формируется с применением информационно-коммуникационных технологий. *В статье акцентируется внимание на том, что современные общественные, социально-экономические и информационно-технологические изменения предъявляют новые требования к профессиональной подготовке будущих специалистов нового поколения, что требует создания и применения новых образовательных систем, изменения образовательного процесса, форм, методов и средств обучения. Указано на приоритетную роль в учебно-воспитательном процессе высших учебных заведений применения информационно-коммуникационных технологий, которые рассматриваются как совокупность различных технологических инструментов и ресурсов, используемых для обеспечения процесса коммуникации и создания, распространения, хранения и управления информацией. Опираясь на квалификационные характеристики профессий в сфере физической культуры и спорта, образовательно-квалификационную характеристику подготовки специалистов по фитнесу и рекреации в области знаний «Физическое воспитание, спорт и здоровье человека», автором определены структурные составляющие профессиональной компетентности будущего специалиста по фитнесу и рекреации, которая формируется с применением информационно-коммуникационных технологий, и к которым отнесены: мотивационную, когнитивную, деятельностьную и личностную.*

Ключевые слова: *структура, формирование, профессиональная компетентность, будущие специалисты по фитнесу и рекреации, информационно-коммуникационные технологии.*

Problem analysis of recent research and publications. *The process of integration of higher education of Ukraine into the European and world educational space highlights the need to find new and better approaches to training future experts in fitness and*